

ตัวละคร บทพูด และบทบรรยายในวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า”
ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย*

THE CHARACTERS, DIALOGUES, AND NARRATIVES IN A SHORT
STORY, “THE BURMESE CAT” REFLECTING THE IDEOLOGY ABOUT
MARGINAL PEOPLE IN THAI SOCIETY

ลักษิกา นุ้ยกุล

Luxsika Nuikul

จอมขวัญ สุทธิพันธ์

Jomkwan Sudhinont

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Prince of Songkla University, Thailand

e-mail: jomkwan.sud@psu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องตัวละคร บทพูด และบทบรรยายในวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และมุ่งนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับตัวละคร บทพูด และบทบรรยาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านการบรรยายเรื่อง ในวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย โดยมีวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” เป็นแหล่งข้อมูล วิเคราะห์องค์ตามแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องเล่า และอุดมการณ์เกี่ยวกับกลุ่มชายขอบในสังคมไทยในมุมมองวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า

ตัวละครเอกในเรื่อง แม้จะปรากฏเป็นหน่วยทางภาษาระดับวลีประเภทนามวลีจำนวน 2 วลี ได้แก่ เด็กสาวจากพม่าและ “แมวพม่า” แท้จริงแล้วมีความหมายถึงสิ่งเดียวกันคือ ความเป็นชายของของเด็กสาวจากพม่าซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าว กล่าวคือ ผู้ประพันธ์สะท้อนนัยของ “แมวพม่า” ผ่านการเชื่อมโยงเสียงร้องของแมว ซึ่งเสียงร้องดังกล่าวกลับเป็นเสียงของเด็กสาวจากพม่าเมื่อถูกนายจ้างชายขอบร่วมประเวณี บทพูดของตัวละครประกอบต่าง ๆ เมื่อกล่าวถึงตัวละครเอกทั้ง 2 มักมีคำอ้างถึงแหล่งกำเนิดหรือชาติพันธุ์พม่า อันสะท้อนอุดมการณ์ของสมาชิกกลุ่มหลักที่มีต่อกลุ่มชายขอบในสังคมไทยว่าเป็นกลุ่มที่แปลก ล้าหลัง ด้อยกว่าทุกกรณี และบทบรรยายที่ไม่เพียงสะท้อนอุดมการณ์ความเป็นอื่นในมิติความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์

* Received 5 June 2020; Revised 8 February 2021; Accepted 13 February 2021

แต่ยังสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ที่เป็นความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องเพศในสังคมไทยที่เพศหญิงต้องตอบสนองความต้องการของเพศชายอีกด้วย

คำสำคัญ: เรื่องสั้น, แมวพม่า, อุดมการณ์, ชายขอบ, สังคมไทย

ABSTRACT

The objectives of this research article are to analyze and present the findings of qualitative research on the characters, dialogues and narratives which are the components of a short story, “The Burmese Cat” reflecting ideology about marginal people in Thai society. The source of data is the short story, “The Burmese Cat” which is analyzed according to the concept of analysis of elements of a narrative and ideology relating to marginal people in Thai society in terms of critical discourse analysis based on linguistic features.

The study found that even though:

The protagonist is referred to in a language unit as a noun phrase in two different phrases: “the girl from Burma” and “the Burmese cat”, they have the same meaning which is the marginality of the girl from Burma who is a foreign worker. This is how the author reflects implicitly “the Burmese cat” through the cry of a cat to mean the cry of the girl from Burma while her male employer is having forced sex with her. The dialogues of minor characters, when they talk about the two main characters, are usually about the origin or ethnicity of the Burmese reflecting the ideology of mainstream members of Thai society about marginal people in terms of being outlander, undeveloped group and their inferiority in all respects. Moreover, the narratives not only reflect the otherness in the ethnic dimension but also the ideological misconception about sex in Thai society that women must be submissive to men’s sexual desire.

Keywords: Short story, Burmese cat, Ideology, Marginal, Thai society

บทนำ

วรรณกรรมบรรจุเรื่องราวที่มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นที่มักรวบรวมและบันทึกประเด็นต่าง ๆ ทางสังคมที่สะท้อนของกลุ่มชายขอบ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มชาวเขา กลุ่มเพศที่สาม และแรงงานต่างด้าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพวิถีชีวิตและสภาพจิตใจ และสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของคนในสังคมที่มีต่อกลุ่มชายขอบ

กลุ่มชายขอบหมายถึงกลุ่มคนที่ไร้สิทธิ ไร้โอกาส และไร้อำนาจ เนื่องจากเป็นผู้ที่ถูกควบคุม จากนโยบาย กฎเกณฑ์ และระเบียบจากภาครัฐ เช่น ชนกลุ่มน้อย และแรงงานข้ามชาติ และหมายรวมถึงกลุ่มคนที่ถูกกีดกัน ถูกกดขี่ และถูกเอารัดเอาเปรียบ จากกลุ่มสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมที่มีลักษณะร่วมกันเป็นจำนวนมาก ถูกกระทำให้แปลกแยก ถูกกระทำให้กลายเป็นอื่น และถูกกระทำที่ไม่เป็นที่ต้องการของสังคม เช่น คนยากจน กลุ่มเพศที่สาม ผู้ด้อยโอกาส เด็กเร่ร่อน และคนชรา (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556)

แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรมกับกลุ่มชายขอบมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้กลุ่มชายขอบมีอำนาจต่อรองและมีสิทธิมากขึ้นในฐานะที่เป็นมนุษย์เช่นเดียวกับสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นจำนวนมากทำหน้าที่เสมือนกระจกเงาส่องสะท้อนให้เห็นสภาพวิถีชีวิต และสภาพจิตใจของกลุ่มชายขอบ รวมถึงชี้ให้ผู้อ่านอันเป็นสมาชิกในสังคมได้มองเห็นและตระหนักความมีตัวตน และสิทธิอันพึงได้รับในฐานะมนุษย์ของกลุ่มชายขอบที่ถูกสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมกดไว้

เมื่อวาทกรรมกลุ่มชายขอบเกิดขึ้นจากความคิดหรือมุมมองของสังคมที่มีต่อคนกลุ่มชายขอบเป็นกระบวนการสร้างความหมายของสมาชิกในสังคมกลุ่มหลักที่ได้รับอิทธิพลจากการจำแนกโครงสร้างทางสังคมของภาครัฐ ซึ่งมีกรอบนโยบาย ระเบียบ และกฎหมาย ดังนั้นวาทกรรมจึงประกอบด้วยตัวบท ซึ่งก็คือการสร้างรายละเอียดต่าง ๆ เป็นข้อความในรูปแบบภาษา ประกอบด้วยวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม ซึ่งก็คือการเผยแพร่รายละเอียดต่าง ๆ เป็นข้อความในรูปแบบภาษา รวมถึงการตีความตัวบทของบุคคลอันเป็นสมาชิกของสังคม และประกอบด้วยวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งก็คืออุดมการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลอันเป็นสมาชิกของสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากบริบทต่าง ๆ ที่แวดล้อมวาทกรรมนั้น (Fairclough, N., 1995)

“แมวพม่า” เป็นชื่อของวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น บทประพันธ์ของอรุณพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ ที่บรรจุอยู่ในนิตยสารรวมเรื่องสั้นรายฤดูกาล “ราหูอมจันทร์ Vol. 10 ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ” ฉบับเดือนตุลาคม 2554 - มกราคม 2555 ได้รับการสนับสนุนพื้นที่การนำเสนอต่าง ๆ ทางสังคมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารรวมเรื่องสั้นจากกองทุนกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ และได้รับรางวัลเรื่องสั้นยอดเยี่ยม รางวัลกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ครั้งที่ 3 ประจำปีพุทธศักราช 2556 (Candide Books, 2556) ซึ่ง “แมวพม่า” นี้ มีเนื้อเรื่องที่โดดเด่นที่สะท้อนให้เห็นถึงความมีอาจช่วงชิงแม้แต่สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของความเป็นมนุษย์ของตนเองในฐานะแรงงานต่างด้าว จากนายจ้างซึ่งเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมไทย

ตัวละครใน “แมวพม่า” ประกอบด้วยตัวละครเอก 2 ตัว ได้แก่ เด็กสาวจากพม่า และแมวที่ผู้ประพันธ์สร้างสัญลักษณ์แทนความหมายเด็กสาวจากพม่า ตามที่ตัวละครประกอบเรียกว่า “แมวพม่า” และประกอบด้วยตัวละครประกอบที่มักมีส่วนในการสะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่ม

ชายขอบในสังคมไทย ทั้งจากบทพูด และบทบรรยาย อันเป็นบริบทแวดล้อมตัวละครเอกและตัวละครประกอบเหล่านั้น

ดังนั้น “แมวม่า” จึงมีบทบาทในการศึกษาประเด็นทางสังคมในฐานะที่ทำหน้าที่เสมือนกระจกสะท้อนให้เห็นสภาพวิถีชีวิตและสภาพจิตใจของแรงงานต่างด้าว และสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของสมาชิกส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มคนหลักของสังคมที่มีต่อแรงงานต่างด้าวที่เป็นกลุ่มสมาชิกส่วนน้อยที่เป็นกลุ่มชายขอบ ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องเล่าโดยปรับจากแนวคิดของชไตน์ Stein ที่ว่าเรื่องเล่าทั่วไปไม่จำเป็นต้องมีจุดสูงสุดหรือจุดตึงเครียด (climax) เสมอไป การศึกษาประเด็นทางสังคมด้านกลุ่มชายขอบในสังคมไทยสามารถทำได้โดยวิเคราะห์จากการบรรยายเรื่อง คำโครงเรื่อง และแก่นเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละคร บทพูด และบทบรรยาย อันเป็นองค์ประกอบย่อยของการบรรยายเรื่อง ที่สามารถแสดงรายละเอียดของการวิเคราะห์ที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของคนในสังคมที่มีต่อกลุ่มชายขอบได้อย่างลึกซึ้ง (Stein, N., 1982)

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้างานวิจัยทางวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ยังไม่พบผลงานที่สะท้อนอุดมการณ์เกี่ยวกับกลุ่มชายขอบในไทย ผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์ตัวละคร บทพูด และบทบรรยายในวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย โดยปรับใช้แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องเล่า Stein และอุดมการณ์เกี่ยวกับกลุ่มชายขอบในสังคมไทยในมุมมองวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ Fairclough อันมีอิทธิพลต่อวิถีคิดและพฤติกรรมของบุคคลในฐานะสมาชิกของสังคมและเป็นปรากฏการณ์ในสังคมไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ตัวละคร บทพูด และบทบรรยายในวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาประเด็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องเล่า และอุดมการณ์เกี่ยวกับกลุ่มชายขอบในสังคมไทยตามแนวคิดนิยามวาทกรรมด้านภาษาศาสตร์และสังคมศาสตร์จากแหล่งสารสนเทศประเภทต่าง ๆ แล้วอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวม่า” เพื่อทำความเข้าใจเรื่องราวโดยเชื่อมโยงกับแนวคิดที่ศึกษาข้างต้น

จากนั้นผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยเชิงคุณภาพในวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวม่า” ว่าวิเคราะห์ตัวละคร บทพูด และบทบรรยายในวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย โดยปรับใช้แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องเล่า (Stein, N., 1982) และอุดมการณ์เกี่ยวกับกลุ่มชายขอบในสังคมไทย

ในมุมมองวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ (Fairclough, N., 1995) แล้ว นำเสนอผลการศึกษารูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตัวอย่าง นำเสนอสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ อันสะท้อนให้เห็นถึงความคิดหรือมุมมองในการให้คุณค่าหรือความหมายกับสิ่งต่าง ๆ ของสมาชิกในสังคมผ่านพฤติกรรมทางภาษาหรือสัญลักษณ์ที่ได้รับอิทธิพลจากบริบทต่าง ๆ ที่แวดล้อมวาทกรรมรูปแบบอุดมการณ์เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในสังคมไทย ในสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า”

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดำเนินการวิจัยที่ว่า “เพื่อวิเคราะห์ตัวละคร บทพูด และบทบรรยายในวรรณกรรมเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย” ซึ่งจำแนกการนำเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านการบรรยายเรื่องโดยปรับใช้แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของเรื่องเล่า ได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ตัวละคร บทพูด และบทบรรยาย (Stein, N., 1982) ดังนี้

1. ตัวละคร

ผู้วิจัยวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย จากค่านามหรือนามวลีที่ระบุบุคคลที่ปรากฏในการบรรยายเรื่อง สามารถจัดกลุ่มของตัวละครที่ปรากฏได้ 2 กลุ่ม ได้แก่ ตัวละครเอก และตัวละครประกอบ ดังนี้

1.1 ตัวละครเอก

ตัวละครเอก หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในเรื่อง (วนิดา บำรุงไทย, 2543) ซึ่งตัวละครเอกในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” มี 2 ตัว คือ เด็กสาวจากพม่า และ “แมวพม่า” ที่ผู้ประพันธ์สร้างสัญลักษณ์ในมุมมองสังคมวิทยาให้ “แมวพม่า” เป็นความหมายอ้างอิงของเด็กสาวจากพม่า ดังตัวละครเด็กสาวจากพม่ากับ “แมวพม่า” ในตัวละครเอกที่ 1 และตัวละครเอกที่ 2 ตามลำดับ ต่อไปนี้

ตัวละครเอกที่ 1

สำหรับผู้ที่เคยสงสัยว่าเด็กสาวเป็นผีบ้า พวกเขาต่างพากันยืนยันว่า สุดท้ายเธอก็กลับไปยังต้นกำเนิดของเธอ กลับไปในสถานอันเต็มไปด้วยไสยศาสตร์ลึกลับ มนต์ดำ ไปยังดินแดนอันเต็มไปด้วยคนผู้มีบุคลิกลักษณะแปลก ๆ เหมือนกัน (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมนูญ, 2554)

ตัวอย่างที่ 1 ข้างต้น เป็นการบรรยายถึงตัวละครเอก คือ เด็กสาวจากพม่า สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทยจากมุมมองของผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของ

ชายหนุ่มและบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่มตัวละครประกอบว่าเด็กสาวจากพม่า “เป็นผีบ้า” และการที่เด็กสาวจากพม่าหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอย ตัวละครประกอบเหล่านั้นมองว่าเป็นเรื่องแปลก ลึกลับ อันเนื่องมาจาก เด็กสาวจากพม่ามาจากต้นกำเนิดที่เต็มไปด้วยไสยศาสตร์ ซึ่งก็คือ “พม่า” ทั้งที่ตัวประกอบเหล่านั้น ไม่รู้ข้อเท็จจริงที่ว่า การหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยของเด็กสาวจากพม่า คือ การหนีออกจากบ้านนายจ้าง เนื่องจากถูกสามีของนายจ้างร่วมประเวณีทั้งที่ไม่สมยอม

วิธีคิดของตัวประกอบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นกระบวนการความคิดหรือมุมมองในการประกอบสร้างให้ตัวละครเอกเด็กสาวจากพม่ากลายเป็นอื่น ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มหลักที่เป็นสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมไทย เป็นการเหยียดชาติพันธุ์ทั้งที่เด็กสาวจากพม่าไม่ได้ยื่น สะท้อนอคติที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่ผลิตซ้ำในสังคมไทย (ปองปรารณ สุนทรเกษม, 2563)

ตัวอย่างที่ 2

แม่วพม่าตัวนั้น ตัวมันสั้นเทิ้ม แววดาตุหวาดหวั่น ทว่ายังจ้องมองมายังชายหนุ่มไม่ละสายตา มันเดินโซเซไปมาอย่างกับบังคับขาของตัวเองไม่ได้ เดินเพียงไม่กี่ก้าว ขาของมันข้างหนึ่งก็จะตะเข้ขาอีกข้างจนล้มลง ป้าผวาเข้าไปจะช่วยแต่มันก็ลุกขึ้นมาโดยอัตโนมัติ ราวกับมันปฏิเสธการช่วยเหลือของป้า มันเดินช้า ๆ ไปทางหน้าบ้าน เมื่อชายหนุ่มเห็นแววดาตุของมัน ภาพดวงตาอันไร้หวัง โศกเศร้า ปวยไข้ และบาดเจ็บของเด็กสาวคนนั้นก็ปรากฏขึ้นในสำนึกของเขา มันและเธอเป็นหนึ่งเดียวกันจนถึงตอนนี้ พลันเขารู้สึกได้ถึงความตายรอบ ๆ ตัว ความตายบนดวงตาของแมวนั้น แล้วเสี้ยววินาทีต่อมาเนื้อตัวของเขาก็เริ่มสั้นเทิ้ม เหมือนกับมัน มือไม้อ่อน ลมหายใจติดขัด (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

ตัวอย่างที่ 2 ข้างต้น มีตัวละครเอก 2 ตัว คือ เด็กสาวจากพม่า และแม่ว ที่ตัวละครต่าง ๆ มักเรียกว่า “แม่วพม่า” ซึ่งผู้ประพันธ์สร้างสัญลักษณ์อ้างอิงความหมายจากกระบวนการสร้างความหมายของสังคมไทยที่มีต่อเด็กสาวจากพม่า ที่ไร้สิทธิมนุษยชน ถูกกดด้วยด้อยกว่า ต้องใช้แรงงานเพื่อแลกกับค่าแรงเพื่อเลี้ยงชีพ จัดเป็นการเลือกปฏิบัติทางด้านเชื้อชาติ ตามแนวคิดในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (ปองปรารณ สุนทรเกษม, 2563)

อย่างไรก็ตาม บริบทของเด็กสาวจากพม่าในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แม่วพม่า” เด็กสาวจากพม่าไม่ได้เป็นเพียงแรงงานต่างด้าวที่ทำงานใช้แรงงานเพื่อแลกค่าแรง แต่ถูกลักลอบขายเป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายให้กับนายจ้างผู้เป็นน้ำสาวข้างบ้านชายหนุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของน้ำชายผู้เป็นสามีของน้ำสาวข้างบ้านชายหนุ่ม เนื่องจากนายจ้างอาจมีปัญหาทางร่างกาย ไม่อาจตอบสนองความต้องการทางเพศของสามีได้

1.2 ตัวละครประกอบ

ตัวละครประกอบ หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทเสริมเรื่อง และมีความสัมพันธ์กับตัวละครเอก หรือเป็นเพียงส่วนประกอบเล็ก ๆ น้อย ๆ ในเรื่อง (วนิดา บำรุงไทย, 2543) ซึ่งตัวละครประกอบในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวม่า” มี 7 ตัว คือ ชายหนุ่ม นำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม นำผู้ชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม ป้าผู้เป็นพี่สาวของนำชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม ชายฉกรรจ์ผู้ลักลอบขายแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายแก่นำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม ผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของชายหนุ่มและบ้านของนำผู้หญิงและนำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่มและตำรวจ ที่ผู้ประพันธ์สร้างให้อยู่ในบริบทที่สามารถเชื่อมโยงไปยังสัญลักษณ์ “แมวม่า” ในมุมมองสังคมวิทยาได้ และสะท้อนอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทย ตัวประกอบที่ 1 ถึงตัวประกอบที่ 7 ตามลำดับ ต่อไปนี้

1.2.1 ชายหนุ่ม

ตัวละครประกอบที่ 1

คิดไปถึงแมวม่าตัวนั้น ชายหนุ่มไม่รู้ว่าชะตากรรมของมันจะเป็นอย่างไรต่อไป บางทีหากโชคร้าย มันอาจจะตาย แต่อย่างไรก็ตาม เขาหวังว่าเรื่องราวยุ่ง ๆ เช่นสองสามคืนที่ผ่านมา คงจะจบลง (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

ตัวละครประกอบที่ 1 ข้างต้น คือ ชายหนุ่มผู้ได้ยินเสียงร้องไห้ของเด็กราวจากพม่าในยามที่ถูกนำชายผู้เป็นสามีของนำผู้หญิงข้างบ้านร่วมประเวณีแต่เคยเข้าใจว่าเป็นเสียงร้องของแมวม่า ก่อนที่จะเชื่อมโยงรายละเอียดของนำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม นำผู้ชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม ป้าผู้เป็นพี่สาวของนำชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม และผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของชายหนุ่มและบ้านของนำผู้หญิงและนำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่ม กระทั่งรู้แจ้งว่าเสียงร้องไห้ที่ตนได้ยินนั้นมิใช่เสียงร้องของแมวม่า

ประเด็นการร่วมประเวณีระหว่างนำผู้ชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิงนายจ้างกับเด็กราวจากพม่า สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของสังคมไทยที่มีต่อกลุ่มชายขอบตามแนวคิดนิยามเดิมของอุดมการณ์ ตามสำนึกที่เชื่อว่าสมาชิกหลักซึ่งก็คือประชากรไทยเมื่อเทียบกับชาติพันธุ์อื่น ๆ ถือว่าเป็นชนชั้นปกครอง กล่าวคือ ผู้มีอำนาจเหนือกว่าในสังคม ย่อมมีอำนาจในการควบคุมผู้ที่ถูกปกครอง (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556)

1.2.2 นำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม

ตัวละครประกอบที่ 2

... นำผู้หญิงดูว่าเธอบ่อยครั้ง ทั้งผู้เป็นนายจ้างยังห้ามเด็กราวไม่ให้ไปไหนมาไหนคนเดียวเด็ดขาด หากจะไปไหนต้องมีนำผู้หญิงไปด้วย ... (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

ตัวละครประกอบที่ 2 ข้างต้น คือ นำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม ผู้ลักลอบซื้อแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย เพื่อให้เด็กสาวจากพม่าตอบสนองความต้องการทางเพศของนำชายผู้เป็นสามีแทนตนเองที่มีปัญหาทางร่างกาย ไม่สามารถให้ความสุขทางเพศแก่สามีได้ เมื่อการได้มาซึ่งเด็กสาวจากพม่าเป็นการกระทำผิดกฎหมาย ทั้งเด็กสาวจากพม่าไม่ได้ใช้เพียงแรงงาน แต่ยังถูกใช้ร่างกายในการร่วมประเวณีกับนำผู้ชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิง พฤติกรรมของนำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่มจึงแสดงออกว่ากักขังและหน่วงเหนี่ยวเด็กสาวจากพม่า เพื่อป้องกันมิให้เด็กสาวจากพม่าหนี และเป็นหลักฐานเชื่อมโยงการกระทำผิดกฎหมายมายังนำผู้หญิงได้

ประเด็นการกระทำการกักขังหน่วงเหนี่ยวของนำผู้หญิงที่กระทำต่อเด็กสาวจากพม่าถูกอ้าง สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของสังคมไทยที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะแรงงานต่างด้าวที่ว่า ผู้มีอำนาจมากกว่าย่อมควบคุมชนชั้นแรงงานผู้มีอำนาจน้อยกว่า (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเอง กล่าวคือ กักขังไว้เพื่อไม่ให้ตนเองถูกตำรวจจับหรือถูกควบคุมโดยกฎหมายเรื่องการลักลอบซื้อแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ทั้งเด็กสาวจากพม่ายังเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้นำชายผู้เป็นสามีไม่ออกจากบ้านเพื่อไปหาความสุขทางเพศที่อื่น เนื่องจากนำหญิงนายจ้างลักลอบซื้อเด็กสาวจากพม่าเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศนำชายทดแทนความสามารถทางร่างกายที่ตนเองไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางเพศแก่ผู้เป็นสามีได้ ดังบริบทที่แสดงในตัวละครประกอบที่ 3 ต่อไปนี้

1.2.3 นำผู้ชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม

ตัวละครประกอบที่ 3

...เสียงบ่นของนำผู้หญิงยังดังออกมาไม่มีทีท่าว่าจะหยุด...ยิ่งเมื่อใดก็ตามที่สามีหายไปจากบ้าน...เพราะหลายวันแล้วที่ชายหนุ่มไม่เห็นนำผู้ชายกลับบ้าน เขารู้ว่าความสัมพันธ์ทั้งสองไม่ดีนัก และตั้งแต่เขายังเป็นเด็กมีข่าวลือออกมาว่านำผู้หญิงมีปัญหาทางร่างกาย ทำให้เธอไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้เป็นสามีได้ (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

ตัวละครประกอบที่ 3 ข้างต้น คือ นำผู้ชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม ผู้ร่วมประเวณีกับเด็กสาวจากพม่าตอบสนองความต้องการทางเพศ เนื่องจากนำสาวผู้เป็นภรรยามีปัญหาทางร่างกาย ไม่สามารถให้ความสุขทางเพศแก่ตนเองได้ เมื่อเด็กสาวจากพม่าหนีออกจากบ้าน นำผู้ชายก็ไม่กลับบ้านหลายวัน ด้วยเข้าใจว่าอาจออกไปหาความสุขทางเพศจากนอกบ้าน

ประเด็นการร่วมประเวณีระหว่างนำผู้ชายผู้เป็นสามีนำผู้หญิงนายจ้างกับเด็กสาวจากพม่า ไม่เพียงสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของสังคมไทยที่มีต่อกลุ่มชายขอบตามแนวคิด

นียามเดิมของอดุมการณั ตามสำนึกที่เชื่อว่าสมาชิกลักรซึ่งก็คือประชากรไทยเมื่อเทียบกับชาติ พันธุ์อื่น ๆ ถือว่าเป็นชนชั้นปกครอง ที่ว่าผู้มีอำนาจเหนือกว่าในสังคมิททยา ย่อมมีอำนาจในการ ควบคุมผู้ที่ถูกปกครอง (ณัฎฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) แต่หากพิจารณาว่านายจ้างเป็นชนชั้น กลาง ชนชั้นกลางมิได้ควบคุมสมาชิกลุ่มอื่นในสังคมิททยาด้านเศรษฐกิจและการเมืองเท่านั้น แต่ยัง ควบคุมวัฒนธรรมและความคิดโดยชักจูงให้เห็นชอบอดุมการณั ที่ว่า “ภรรยาที่ดีควรสนองตอบ ความต้องการมีเพศสัมพันธ์ของสามี” (สำนักรงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, ม.ป.ป.) ทั้ง ที่อาจมีโอกาสด้วยใดด้วยหนึ่งไม่พร้อมด้านร่างกายหรือจิตใจได้ น้าผู้หญิงจะละเมิดสิทธิ มนุษยชนของเด็กสาวจากพม่าเพื่อตอบสนองอดุมการณัของตนเอง

1.2.4 ป้าผู้เป็นพี่สาวของน้าชายผู้เป็นสามีน้าผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม

ตัวละครประกอบที่ 4

ปิดประตูแล้วกลับเข้าห้อง นึกสงสัยอะไรบางอย่าง หญิงชราสติไม่สมประกอบผู้ที่เขา เรียกว่า “ป้า” อย่างติดปาก ป้าที่เป็นผู้ดูแลแมวด่วนั้นต่อจากหญิงสาว แกจะไม่รู้ถึงสิ่งที่ เกิดขึ้นเลยหรือ แมวด่วนั้นน่าจะอยู่ไม่ไกลจากแก ในห้อง บนตู้ ข้างเตียง หรืออาจจะตะเบ็ง เสียงร้องอยู่ข้าง ๆ ก็ได้ แต่ไม่มีเสียงบ่นหรือเสียงเอ็ดของป้าเพื่อปรามมันสักนิดเดียว (อรรรด พงษ์ ศักดิ์สงวนมนุญ, 2554)

ตัวละครประกอบที่ 4 ข้างต้น คือ ป้าผู้เป็นพี่สาวของน้าชายผู้เป็นสามีน้าผู้หญิง ข้างบ้านของชายหนุ่ม เป็นอีกหนึ่งตัวละครสำคัญที่สัมพันธ์กับสัญลักษณ์ของ “แมวด่วนั้น” อย่าง ไกลัดชิด ที่ชี้ให้เห็นว่า “เสียงร้องโหยหวน” ดังปรากฏในฉากที่ 1 ตอนต้น มิใช่เสียงแมว ด้วย หากเป็นเสียงแมว ชายหนุ่มควรจะได้ยินเสียงของป้าห้ามปรามมิให้แมวด่วนั้น แต่เป็นเสียงของ เด็กสาวจากพม่าที่ “ร้องโหยหวน” เพราะถูกน้าผู้ชายสามีของนายจ้างร่วมประเวณีทั้งที่มีสมยอม

นอกจากประเด็นการร่วมประเวณีระหว่างน้าผู้ชายผู้เป็นสามีน้าผู้หญิงนายจ้าง กับเด็กสาวจากพม่าแล้ว ตัวละครป้าผู้เป็นพี่สาวของน้าชายผู้เป็นสามีน้าผู้หญิงนายจ้างยัง สะท้อนให้เห็นอดุมการณัหนึ่งในสังคมิททยา คือ ผู้มีอำนาจมากกว่า ซึ่งก็คือน้าสวานายจ้างเด็ก สาวจากพม่า มีอำนาจเหนือป้าผู้เป็นพี่สะกั เนื่องจากน้าหญิงนายจ้างเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว จึงมีอำนาจมากกว่า และสามารถควบคุมผู้อยู่ใต้อำนาจเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเอง (ณัฎฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) กล่าวคือ น้าสวานายจ้างมักจะด่าว่า “แมวด่วนั้น” ที่ส่งเสียงร้องโหยหวน บ้างก็ด่าว่าป้าที่ไม่สามารถห้ามปรามมิให้แมวด่วนั้นส่งเสียงร้องได้ ซึ่งแท้จริงน้าหญิงนายจ้างแสร้งด่า ว่าทั้ง “แมวด่วนั้น” และป้า เนื่องจากเสียงร้องโหยหวนเป็นเสียงของเด็กสาวจากพม่าที่กำลังถูก ร่วมประเวณีโดยไม่สมยอมจากน้าชายผู้เป็นสามีของน้าสวานายจ้าง

1.2.5 ชายฉกรรจ์ผู้สักรลอบชายแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายแก่น้าผู้หญิงข้างบ้าน ของชายหนุ่ม

ตัวละครประกอบที่ 5

ชายฉกรรจ์พาเด็กหญิงชาวพม่าคนใหม่มาส่งที่บ้านของน้ำทั้งสองอีกครั้ง เธอแทบไม่แตกต่างจากเด็กสาวคนแรกผู้เคยทำงานก่อนหน้านั้นสักเท่าไร มีเพียงความยาวของเส้นผมกับขนาดของร่างกายเท่านั้นที่พอจะแยกความแตกต่างระหว่างทั้งสองออกจากกันได้ (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

ตัวละครประกอบที่ 5 ข้างต้น คือ ชายฉกรรจ์ผู้ลักลอบขายแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายแก่น้ำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม เป็นตัวละครที่ปรากฏในเรื่องเพียงครั้งเดียวในฉากบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่ม โดยพาเด็กสาวจากพม่าคนใหม่มาส่งให้เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศแก่น้ำผู้ชายผู้เป็นสามีน้ำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม

แม้อุตสาหกรรมการค้ามนุษย์ในสังคมไทยจะสื่อสะท้อนออกมาว่าเป็นการผิดกฎหมายและละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์การค้ามนุษย์ยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่องผ่านข่าวอาชญากรรม ทั้งที่การค้าประเวณีและการค้าแรงงานทำผลประโยชน์แก่ผู้ค้าในต้นทุนต่ำที่สุด และการหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายทำกำไรแก่ผู้ค้าเพียงครั้งเดียวก็ตาม (อัจฉรา ชลาชนนาวิณ และกิริติกา กิริติพิงไพศาล, 2562) เช่นเดียวกับการเข้ามาในไทยของเด็กสาวจากพม่าในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แม่วพม่า” ที่ไม่ได้มีเพียงเด็กสาวจากพม่าเพียงรายเดียว

1.2.6 ผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของชายหนุ่มและบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่ม

ตัวละครประกอบที่ 6

“กลับพม่าไปแล้ว” ใครบางคนพูดติดตลกขึ้นมา ...

เรื่องราวของเด็กสาวและแม่วของเธอถูกหยิบยกเอามาพูดกันบ้างในวงสนทนา พอให้สนุกและตื่นเต้นกับความแปลกประหลาดของเนื้อเรื่อง แล้วไม่นานทุกคนต่างก็ลืมนั่นไปอย่างกับทั้งสองไม่เคยมีอยู่ (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

ตัวละครประกอบที่ 6 ข้างต้น คือ ผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของชายหนุ่มและบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่ม เป็นกลุ่มตัวละครที่รู้ว่าบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่มมีแรงงานต่างด้าวเป็นเด็กสาวจากพม่า รู้กระทั่งเรื่องที่เด็กสาวจากพม่าหายตัวไป จึงแนะนำให้น้ำผู้หญิงแจ้งความ แต่น้ำผู้หญิงมีอาจแจ้งความคนหายได้เนื่องจากน้ำผู้หญิงซื้อเด็กสาวจากพม่าอย่างผิดกฎหมาย ทั้งเป็นกลุ่มตัวละครที่สังเกตเห็นถึงเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายของเด็กสาวจากพม่าที่ทรุดโทรมจาก

การใช้แรงงานในบ้านของนายจ้าง และเป็นกลุ่มตัวละครที่ผู้ประพันธ์สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์เกี่ยวกับแรงงานพม่าซึ่งเป็นกลุ่มชายขอบในสังคมไทยอีกด้วย

ประเด็นการแสวงงใช้ถ้อยคำพูดติดตลกดังกล่าว สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของสังคมไทยที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ว่ามีอคติ สังคมไทยมองว่าตนเองเหนือกว่า และพม่าด้อยกว่าในทุกเรื่อง เป็นการคิดแบบไม่เป็นมิตรหรือเกลียดชังโดยไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลอันสมควร (ปองปรารณ สุนทรเกสัช, 2563ก)

1.2.7 ตำรวจ

ตัวละครประกอบที่ 7

จนเมื่อรถตำรวจพร้อมเจ้าหน้าที่จอดนิ่งอยู่หน้าบ้าน ความลับทุกอย่างจึงถูกเปิดเผยเพื่อนบ้านแต่ละคนพากันพูดถึงสิ่งที่เกิดขึ้น จากปากต่อปากจนมาถึงหูเขา เด็กหญิงหนีไปยังโรงพัก เธอเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ตำรวจฟัง ร้องทุกข์ กล่าวโทษและขอความช่วยเหลือสำหรับชะตากรรมของเธอ

ตอนเจ้าหน้าที่บอกถึงเหตุผลของการมา นำผู้ชายและนำผู้หญิงนั่งเหมือนถูกสะกด ... การพูดคุยกินระยะเวลาจากเช้าจรดเที่ยง เจ้าหน้าที่ทั้งหมดและนำผู้ชายจึงออกมาจากบ้าน ใบหน้าของนำดูปลอดโปร่ง พร้อมกับเสียงร่ำลืออีกครั้งว่านำวิ่งเต้นคดีจนจบตั้งแต่ชั้นสอบสวน เด็กหญิงคนนั้นจะถูกส่งกลับไปยังประเทศของเธอ ในข้อหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมนูญ, 2554)

ตัวละครประกอบที่ 7 ข้างต้น คือ ตำรวจซึ่งเป็นตัวละครมิติเดียว มีบทบาทในเรื่องน้อย ที่ผู้อ่านมีอาจเห็นอุปนิสัย แต่ปรากฏในเหตุการณ์สำคัญ ในช่วงตอนที่คลี่คลายปมปัญหาของเรื่อง กล่าวคือ ผู้ประพันธ์ใช้ตัวละครตำรวจแสดงความกระแຈงแก่ผู้อ่านว่าจุดหมายปลายทางอันเป็นเป้าประสงค์ของเด็กสาวจากพม่าระหว่างที่หนีออกจากบ้าน คือ สถานีตำรวจเพื่อขอความช่วยเหลือจากการกักขังขังหน่วงเหนี่ยวของนำสาวนายจ้าง และขอความช่วยเหลือจากการตกเป็นเหยื่อสนองความต้องการทางเพศของนำชายผู้เป็นสามีนำสาวนายจ้าง

ประเด็นการได้รับความช่วยเหลือของเด็กสาวจากพม่าที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ถึงกลุ่มชายขอบในสังคมไทยว่า การช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว กล่าวคือ แม้เด็กสาวจะได้รับความช่วยเหลือที่ถูกจำกัดเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย และที่ได้รับความรุนแรงทางร่างกายหรือที่ถูกทารุณทางเพศจากนายจ้าง อย่างไรก็ตาม เด็กสาวจากพม่ายังมีความผิดที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย จึงต้อง “ถูกส่งกลับไปยังประเทศของเธอ ในข้อหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย” ในขณะที่นายจ้างผู้เป็นสมาชิกกลุ่มหลักของสังคมไทยกลับ “วิ่งเต้นคดีจนจบตั้งแต่ชั้นสอบสวน” สะท้อนให้เห็นอำนาจของกลุ่มหลักที่มีเหนือกลุ่มชายขอบ นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นปัญหาด้านจริยธรรม

ของผู้พิทักษ์รักษาความถูกต้องเป็นธรรมของสังคมอีกด้วย (อารักษ์ณ์ สุขณะล้ำ และเชิงชาญ จงสมชัย, 2559)

2. บทพูด

บทพูดเป็นการดำเนินเรื่องแทนการบรรยายที่ช่วยให้การนำเสนอเรื่อง มีชีวิตชีวา (วนิดา บำรุงไทย, 2543) ซึ่งบทพูดในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวม่อม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงแรงงานต่างด้าวในสังคมไทยที่อยู่ภายในเครื่องหมายอัญประกาศมีบทพูดของตัวละครเพียง 3 ตัว คือ บทพูดของน้ำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม บทพูดของป้าผู้เป็นพี่สาวของน้ำชายผู้เป็นสามีน้ำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม และบทพูดของผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของชายหนุ่มและบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่ม ดังบทพูดของตัวละครดังกล่าวประกอบบริบท ในบทพูดที่ 1 ถึงบทพูดที่ 3 ตามลำดับ ต่อไปนี้

2.1 บทพูดประกอบบริบทของน้ำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม

บทพูดประกอบบริบทที่ 1

หลังจากเด็กสาวชาวพม่าหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอย แมวม่อม่าก็นั่งคนเดียวอยู่ในห้องเดิมที่มันและเจ้าของเคยอยู่ ... ทั้งสองคนไถ่มันอยู่นาน ... จนเมื่อเข้าไปดูอีกครั้ง มันหายไปแล้ว

“คงตามอีเด็กนั้นไป” เจ้าของบ้านพูดติดตลก (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมนูญ, 2554)

บทพูดประกอบบริบทที่ 1 ข้างต้น เป็นบทพูดประกอบบริบทของน้ำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม ที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ที่มีต่อแรงงานต่างด้าว ว่าระบบความคิดของสมาชิกในสังคมไทยส่วนใหญ่มักจัดลำดับขั้นตามลำดับสถานะทางสังคม และอำนาจการปกครอง โดยส่วนใหญ่ตกอยู่กับชนชั้นนำ ที่สะสมความมั่งคั่งและบารมี รวมถึงเด็กสาวจากพม่าเป็นผู้ไร้อำนาจในสังคม น้ำผู้หญิงผู้เป็นนายจ้างเป็นผู้มีกำลังจ่ายค่าจ้างแก่เด็กสาวจากพม่า จึงใช้ถ้อยคำอ้างถึงเด็กสาวว่า “อีเด็ก” เป็นการกดขี่ให้เด็กสาวจากพม่าอยู่ในสถานะทางสังคมที่ต่ำกว่า เป็นถ้อยคำที่ไม่ให้เกียรติผู้ที่ถูกกล่าวอ้างถึง แม้ปัจจุบันจะเป็นยุคมวลชนาธิปไตย (massocracy) ที่ประชากรไทยเรียกร้องความเท่าเทียมและเสมอภาคกันก็ตาม (จิตติมา อานสกุลเจริญ, 2558)

2.2 บทพูดประกอบบริบทของป้าผู้เป็นพี่สาวของน้ำชายผู้เป็นสามีน้ำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม

บทพูดประกอบบริบทที่ 2

... ป้าเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฟังด้วยน้ำเสียงตื้นตันออกนอกหน้า แก่กว่าสมหวังเสียที เพราะตอนแหม่นนั้นอยู่กับเด็กสาวสาวผู้เป็นเจ้าของคนเก่า แก่พยายามใกล้ชิดมันเท่าไร ก็ไม่มีที่ทำว่ามันจะสนใจ

“หยิ่งจองหอง” แก่ว่าเช่นนั้น

“ไอ้แหม่นพม่า!” ป้ามักจะตำหนิแบบนี้เสมออย่าไม่พอใจ แก่เชื่อว่าเหตุที่มันไปคลุกคลีกับเด็กสาวพม่ามาก ๆ คงทำให้มันลืมภาษาแม่มันไป แก่ใช้คำว่า “มันลืมกำพืด” ใคร ๆ ที่ได้ยินต่างพากันหัวเราะอย่างขบขัน”

“ก็ตอนอยู่กับพม่านั้น มันก็ร้องแทบทุกคืน ฉันทาม มันก็เอาแต่เสียบ พอรำคาญมาก เข้า ไปบอกน้องชาย เขาก็บอกว่ามีที่ไหนเสียงแหม่นร้อง นื่องว่าฉันทงหูผาดไปเอง บอกมาก ๆ เขาก็โกรธแล้วว่าฉันทงบ้านจนเพี้ยนหนัก” (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

บทพูดประกอบบริบทที่ 2 ข้างต้น เป็นบทพูดประกอบบริบทของป้าผู้เป็นพี่สาวของน้ำชายผู้เป็นสามีน้ำผู้หญิงข้างบ้านของชายหนุ่ม ที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ที่มีต่อแรงงานต่างด้าว ว่าระบบความคิดของสมาชิกในสังคมไทยส่วนใหญ่มักคาดหวังการกระทำของบุคคลตามที่สังคมยอมรับ เมื่อการกระทำที่บุคคลแสดงออกไปจากความคาดหวังของสังคม จึงถูกเชื่อมโยงไปยังชาติกำเนิด วัฒนธรรมหรือสังคมที่หล่อหลอมให้แตกต่าง จึงใช้ถ้อยคำแสดงความเป็นอื่นแก่เด็กสาวจากพม่าโดยการเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่อว่าผ่านแหม่น ว่า “ไอ้แหม่นพม่า” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของเด็กสาวจากพม่า เมื่อตนไม่สามารถควบคุมแหม่นได้ จึงแสดงออกให้แหม่นเป็นเหยื่อของการกดทับ เบียดขับ ให้กลายเป็นอื่น เนื่องจากชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (วัชรินทร์ แก่นจันทร์, 2557)

2.3 บทพูดประกอบบริบทของผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของชายหนุ่มและบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่ม

บทพูดประกอบบริบทที่ 3

“กลับพม่าไปแล้ว” ใครบางคนพูดติดตลกขึ้นมา ทว่ามันก็ไม่ทำให้ชายหนุ่มคลายสงสัย เป็นไปได้อย่างไรที่แหม่นใกล้ตายเช่นนั้นจะหายไปต่อหน้าต่อตา (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

บทพูดประกอบบริบทที่ 3 ข้างต้น เป็นบทพูดประกอบบริบทของผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของชายหนุ่มและบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่ม ที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ที่มีต่อเด็กสาวจากพม่าผู้เป็นกลุ่มชายขอบ ว่าระบบความคิดของสมาชิกในสังคมไทยส่วนใหญ่มักเชื่อว่ากลุ่มชายขอบ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว เป็นกลุ่มที่ถูก

กฎหมายใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง เมื่อเข้ามาอยู่ในพื้นที่ของสมาชิกในสังคมหลุ่มหลัก ต้องถูกลิตรอนสิทธิการเข้าถึงทรัพยากรหรือสวัสดิการต่าง ๆ ตามเงื่อนไขการเข้ามา (วัชรินทร์ แก่นจันทร์, 2557) จึงใช้ถ้อยคำแสดงความเป็นอื่นแก่เด็กสาวจากพม่าโดยการเรียกชื่อแหล่งกำเนิด กล่าวอ้างถึงการหนีออกจากบ้านนายจ้างของเด็กสาวจากพม่า ว่า “กลับพม่าไปแล้ว” ทั้งที่ไม่รู้ชื่อเท็จจริงถึงเหตุผลการหายตัวไป

3. บทบรรยาย

บทบรรยายในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” ที่สะท้อนอุดมการณ์ถึงแรงงานต่างด้าวในสังคมไทยแสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์นำเสนอมุมมองในการรับรู้เรื่องของผู้อ่านรูปแบบการบรรยายอ้อม ผ่านการบรรยายด้วยกลวิธีการเล่าเรื่องจากบุรุษที่สาม ซึ่งเป็นผู้รู้เหตุการณ์เรื่องราวทุกอย่างในเรื่อง ตลอดจนพฤติกรรมของตัวละครทุกตัวโดยเล่าทั้งหมดหรืออาจปิดบังไว้บางส่วน (วนิดา บำรุงไทย, 2543) ซึ่งตัวละครเอกในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” มี 2 ตัว คือ เด็กสาวจากพม่า และ “แมวพม่า” ที่ผู้ประพันธ์สร้างสัญลักษณ์ในมุมมองสังคมวิทยาให้ “แมวพม่า” เป็นความหมายอ้างอิงของเด็กสาวจากพม่า ดังในบทบรรยายที่ 1 และบทบรรยายที่ 2 ตามลำดับ

3.1 บทบรรยายถึงเด็กสาวจากพม่า

บทบรรยายที่ 1

แต่เรื่องราวก็ไม่ได้เป็นอย่างที่พวกเขาคาด ไม่มีวีแววของเด็กสาวอีกเลย นั่นจึงเป็นเหตุให้การหายตัวไปอย่างลึกลับกลายเป็นปริศนา น้ำผู้หญิงบ่นถึงความอกตัญญูของเธอ สู้อุตสาหะให้งานทำดี ๆ ไม่ต้องอยู่อย่างอดมื้อกินมื้อเหมือนที่บ้านเกิดของเด็กสาว อำนาจความสะดวกสบายในรูปแบบที่เด็กนั้นไม่เคยได้มาก่อนในชีวิต แต่เด็กสาวกลับตอบแทนบุญคุณน้ำด้วยการหนีไป

สำหรับผู้ที่เคยสงสัยว่าเด็กสาวเป็นผีบ้า พวกเขาต่างพากันยืนยันว่า สุดท้ายเธอก็กลับไปยังต้นกำเนิดของเธอ กลับไปในสถานอันเต็มไปด้วยไสยศาสตร์ลึกลับ มนต์ดำ ไปยังดินแดนอันเต็มไปด้วยผู้มีบุคลิกลักษณะแปลก ๆ เหมือนกัน (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมนูญ, 2554)

บทบรรยายที่ 1 ในย่อหน้าที่หนึ่งข้างต้น เป็นบทบรรยายที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของนายจ้างที่มีต่อเด็กสาวพม่าด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจของกลุ่มอื่นไม่มีประสิทธิภาพ มีวิธีการดำรงชีวิตเพียงแค่ว่ายังชีพ นายจ้างจ้างแรงงานต่างด้าวด้วยเหตุผลที่ว่าค่าแรงถูก เด็กสาวจากพม่าจึงถูกลดทอนความมีคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (วัชรินทร์ แก่นจันทร์, 2557) โดยถูกกล่าวหาว่าอกตัญญูต่อนายจ้างผู้มีบุญคุณ ที่ให้ทั้งเงินงาน อาหาร และที่อยู่

แท้จริงแล้วการหนีไปของเด็กสาวจากพม่าเป็นเพราะมีความทุกข์จากการต้องถูกร่วมประเวณีกับน้ำผู้ชายผู้เป็นสามีของน้ำผู้หญิง แต่กลับถูกตัดสินจากผู้คนที่อยู่คนละแวกรบ้านของชายหนุ่มและบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายที่อยู่ข้างบ้านของชายหนุ่ม เนื่องจากการบ่นถึงพฤติกรรมตามเจตนาการบิดเบือนสารของน้ำผู้หญิง

ส่วนบทบรรยายที่ 1 ในย่อหน้าที่สองข้างต้น เป็นบทบรรยายที่สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของผู้คนที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านของน้ำผู้หญิงและน้ำผู้ชายนายจ้าง ที่มีต่อเด็กสาวพม่าว่าต้นกำเนิดแสดงให้เห็นร่อยรอยความเชื่อ ความแตกต่างดังปรากฏทำถูกมองว่าเป็นพวกล้ำหลัง ไร้การศึกษา โดยละเอียดถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือความเป็นพหุวัฒนธรรม (วัชรินทร์ แก่นจันทร์, 2557)

3.2 บทบรรยายถึง “แมวพม่า”

บทบรรยายที่ 2

ระยะเวลาที่ผ่านมาอาจจะทำให้ป่าคุ้นเคยกับลักษณะนิสัยของแมวในเมื่อมันกลายเป็นทุกอย่างของแกไปแล้ว ป่าอยู่กับมันตลอดเวลา หากแกปรากฏตัวที่ไหนแมวมักจะอยู่ข้าง ๆ บางครั้งบางครั้งแกอ้อมมันอยู่นอก หรือบางครั้งก็ล่ามันมากับเชือก ดั่งนั้นเสียงร้องของมันอาจจะเป็นเสียงอันคุ้นเคยกับป่ามากกว่าอะไรทั้งหมด แต่เขาก็ไม่แน่ใจ บางทีในความมืดป่าอาจจะนอนเฉย ๆ ลืมตาฟังเสียงร้องอ้ออ้ออย่างรำคาญใจเหมือนกับเขา แกอาจจะรู้ว่าทำอะไรกับสัญชาตญาณทางเพศของแมวตัวนั้นไม่ได้ (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554)

บทบรรยายที่ 2 ข้างต้น เป็นบทบรรยายถึง แมว ที่ตัวละครต่าง ๆ มักเรียกว่า “แมวพม่า” ซึ่งผู้ประพันธ์สร้างสัญลักษณ์อ้างอิงความหมายจากกระบวนการสร้างความหมายของสังคมไทยที่มีต่อเด็กสาวจากชาวพม่า ที่ไร้สิทธิมนุษยชน ถูกกดขี่เนื่องจากด้อยกว่า ต้องใช้แรงงานเพื่อแลกกับค่าแรงเพื่อเลี้ยงชีพ บทบรรยายนี้ ยังเชื่อมโยงไปยัง “เสียงร้องอ้ออ้อ” ซึ่งสัมพันธ์กับสัญลักษณ์ “แมวพม่า” ที่ก่อนหน้าชายหนุ่มเข้าใจมาตลอดว่าเป็นเสียงแมว แท้จริงแล้วเป็นเสียงร้องของเด็กสาวจากพม่าในยามที่ถูกน้ำชายสามีของนายจ้างร่วมประเวณี ซึ่งถือเป็นการคุกคามทางร่างกายและการคุกคามทางเพศ ทั้งน้ำหญิงนายจ้างเป็นผู้รู้เห็นการกระทำของสามีดังกล่าว บทบรรยายดังกล่าว ไม่เพียงสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของสังคมไทยต่อการกดขี่แรงงานต่างด้าวซึ่งเป็นกลุ่มชายขอบให้อยู่ใต้อำนาจของนายจ้างสมาชิกกลุ่มหลักในสังคมไทยเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยเชื่อว่าปัญหาการคุกคามทางเพศเป็นไปตามสัญชาตญาณทางเพศ ดังที่ชายหนุ่มสะท้อนคิดถึงการที่ป่าไม่ห้ามปราม “แมวพม่า” มิให้ส่งเสียงร้องเพราะ “แกอาจจะรู้ว่าทำอะไรกับสัญชาตญาณทางเพศของแมวตัวนั้นไม่ได้” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสังคมไทยผ่านตัวละครน้ำสาวนายจ้างที่เชื่อว่า “ภรรยาที่ดีควร

สนองตอบความต้องการมีเพศสัมพันธ์ของสามี” ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, ม.ป.ป.) จึงดำเนินการให้เด็กสาวจากพม่าตอบสนองความต้องการทางเพศของสามีแทนตนเองที่บกพร่องทางร่างกาย ไม่อาจตอบสนองความต้องการทางเพศของสามีได้ด้วยตนเอง

สรุป

การวิเคราะห์ตัวละคร บทพูด และบทบรรยาย ในวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “แมวพม่า” สะท้อนอุดมการณ์ถึงแรงงานต่างด้าวในสังคมไทย ซึ่งปรับใช้แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องเล่า (Stein, N., 1982) และอุดมการณ์เกี่ยวกับกลุ่มชายขอบในสังคมไทยในมุมมองวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ (Fairclough, N., 1995) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวละคร โดยเฉพาะตัวละครประกอบเป็นกลุ่มมีอำนาจในสังคมไทย มีความคิดหรือมุมมองต่อกลุ่มชายขอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานต่างด้าวอย่างเด็กสาวจากพม่า โดยใช้ถ้อยคำอ้างอิงถึงทั้งเด็กสาวจากพม่า และ “แมวพม่า” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความหมายว่าหมายถึงเด็กสาวจากพม่า ว่า “แมวพม่า” ซึ่งเป็นการใช้คำเรียกที่แสดงชาติพันธุ์ เป็นการผลักให้ผู้ถูกกล่าวอ้างถึงแปลกแยก เนื่องจากเป็น “พม่า” มิใช่ “ไทย”

ผู้ประพันธ์สร้างตัวละครเด็กสาวจากพม่าขึ้นไม่เพียงสะท้อนความเป็นชายขอบด้านชาติพันธุ์เท่านั้น แต่ยังสะท้อนความเป็นชายขอบด้านแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอย่างผิดกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้ใช้แรงงานแลกค่าตอบแทนจากนายจ้าง แต่ต้องใช้ร่างกายที่มีอวัยวะเพศหญิงเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศแก่ตัวละครประกอบนำชายผู้เป็นสามีของนำสาวนายจ้าง ไม่ว่าจะสมัครใจมายังบ้านนายจ้างหลังนี้ หรือเข้ามายังประเทศไทย เพื่อลักลอบค้าประเวณีโดย समयอมหรือไม่ เนื่องจากเรื่องราวบางช่วงบางตอนแสดงให้เห็นว่ามีหญิงสาวจากพม่าจำนวน 2 คน และทั้ง 2 คน ล้วนเป็นเหยื่อทางเพศของนายจ้างผู้ชาย โดยมีชายฉกรรจ์เป็นผู้นำหญิงสาวจากพม่ามาส่งให้ถึงบ้าน เสมือนสินค้า

รายละเอียดของตัวละครเอกเด็กสาวจากพม่า และ “แมวพม่า” จึงถูกตัวละครประกอบประกอบสร้างให้เป็นอื่น แยกจากสมาชิกกลุ่มหลักในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติกำเนิดที่มีอาจกำหนดได้ นอกจากนี้ การศึกษา และอาชีพ ก็ด้อยกว่าสมาชิกกลุ่มหลักในสังคม เพราะไม่ถูกรัฐบาลไทยควบคุมในฐานะประชากรของรัฐ

2. บทพูด ของตัวละครประกอบล้วนสะท้อนอุดมการณ์ที่มีต่อกลุ่มชายขอบซึ่งก็คือเด็กสาวจากพม่าว่าเป็นบุคคลที่แตกต่าง เนื่องจากมีพฤติกรรมแปลก มาจากสถานที่แปลก และกล่าวอ้างพาดพิงถึงแหล่งกำเนิดซึ่งก็คือ “พม่า” ไม่ว่าจะ เป็นบทพูดของป่าที่กล่าวถึง “แมวพม่า” ว่า “ไอ้แมวพม่า!” “ก็ตอนอยู่กับพมานั้น มันก็ร้องแทบทุกคืน ...” (อรธพงษ์ ศักดิ์สงวน

มณูญ, 2554) และบทพูดของป้าที่กล่าวถึงเด็กสาวจากพม่าว่า “แต่ก็แปลกหลังจากพมานั้น หายไป มันก็ไม่ร้อง ...” (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554) และอีกหลายบทพูด ด้วยเชื่อว่า สถานที่แหล่งกำเนิดของเด็กสาวจากพม่า เป็นสถานที่ที่ด้อยกว่าสังคมไทยด้วยเหตุผลทุกประการ

3. บทบรรยาย หลากหลายตอนที่สื่อนัยให้ผู้อ่านทราบ ว่า เด็กสาวจากพม่า กับ “แมวพม่า” มีความหมายถึงสิ่งเดียวกัน ซึ่งก็คือ ความเป็นเด็กสาวจากพม่าซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าว กลุ่มชายขอบ ถูกกดขี่ทางเพศจากสามีนายจ้าง โดยเชื่อมโยงไปยัง “เสียงร้องโหยหวน” “เสียงร้องอ้ออึ้ง” “... ร้องเสียงดังกวนใจน้องสะใภ้ ...” (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554) ซึ่งตอนแรกชายหนุ่มเข้าใจว่าเป็นเสียงแมว แท้จริงแล้วเป็นเสียงร้องของเด็กสาวจากพม่าที่ถูกร่วมประเวณีโดยมิสมยอมจากนายชายสามีนายจ้าง โดยผู้อ่านตีความได้จากบทบรรยายที่ผู้ประพันธ์นำเสนอด้วยกลวิธีการเล่าเรื่องจากบุรุษที่สาม ซึ่งเป็นผู้รู้เหตุการณ์เรื่องราวทุกอย่างในเรื่อง ตลอดจนพฤติกรรมของตัวละครทุกตัวโดยเล่าทั้งหมด หรืออาจปิดบังไว้บางส่วน (วนิดา บำรุงไทย, 2543) เช่น “เดินออกไปนอกบ้าน เสียงร้องยังคงโหยหวน ชายหนุ่มเดาเอาว่าแมวคงติดสัด ยิ่งตรงนอกชานที่เขาเ็นอยู่ เสียงนั้นเหมือนทวีความดังขึ้นไปอีก ... เสียงกรีดร้องโหยหวนของมัน สงบลงแทบจะทันทีทันใด” “... เสียงร้องของมันอาจจะเป็นเสียงอันคุ้นเคยกับป่ามากกว่าอะไรทั้งหมด ... แกอาจจะรู้ดีว่าทำอะไรกับสัญชาติญาณทางเพศของแมวตัวนั้นไม่ได้” และ “... บางทีหากแมวของแกได้ไอ้เหลืงตัวนี้ช่วย อาการเสียน” ของมันน่าจะลดลง ...” (อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนมณูญ, 2554) ตัวอย่างเหล่านี้ สะท้อนนัยเรื่องเพศสื่อให้เห็นอุดมการณ์ของสังคมไทย ประการหนึ่งว่า ความเป็นเพศหญิงเป็นเงื่อนไขในความเสมอภาค และเมื่อเป็นผู้ที่มีอำนาจด้อยกว่าย่อมเป็นผู้ถูกกระทำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เป็นกรณีศึกษาปัญหาในสังคมมิติกกลุ่มชายขอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาติพันธุ์ที่ ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย เพื่อค้าแรงงาน และค้าประเวณี โดยผ่านนายหน้าซึ่งเข้าช่วย การค้ามนุษย์ ผ่านการวิเคราะห์วรรณกรรมด้านองค์ประกอบของเรื่องเล่าในมุมมองวาทกรรม วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษา “สัญญาะ” หรือ “อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์” ที่ผู้ประพันธ์ประสงค้นำเสนอ เพื่อการเข้าถึงปัญหาต่าง ๆ อันลึกซึ้ง ซึ่งเป็นในมิติของสังคมผ่านประสบการณ์ของผู้ประพันธ์

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา อานสกุลเจริญ. (2558). ชนชั้นและยุคสมัยการเมืองการปกครองไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 5(1), 7-15.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ป้องปรารณ สุนทรเกษม. (2563). การสื่ออารมณ์ขันที่สะท้อนการเลือกปฏิบัติในสังคมไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 38(1), 69-82.
- _____ (2563ก). อคติทางชาติพันธุ์ต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในสังคมไทยที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์เว็บไซต์พันทิป. *วารสารวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 15(1), 26-47.
- วนิดา บำรุงไทย. (2543). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วัชรินทร์ แก่นจันทร์. (2557). ความเป็นอื่นในสังคมล้านนา: ภาพสะท้อนจากวรรณกรรมสู่พลวัตของความเป็นอื่นและการโต้กลับของกลุ่มชาติพันธุ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 8(1), 77-92.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (ม.ป.ป.). *ความเสมอภาคคือความสุข*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนบุญ. (2554). แมวพม่า. ใน *กองทุนกนกพงศ์ สงสมพันธุ์, นิตยสารเรื่องสั้นรายฤดูกาล ราหุอมจันทร์ VOL.10 : ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นาค.
- อัจฉรา ชลายนนาวิน และกิริติกา กิริติพงษ์ไพศาล. (2562). กระบวนการขับเคลื่อนระบบการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิสำหรับกลุ่มหญิงไทยที่ตกเป็นผู้เสียหายการค้ามนุษย์ในต่างประเทศ. *วารสารอัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, 9(18), 131-145.
- อารักษ์ณ์ สุขณะล้ำ และเชิงชาญ จงสมชัย. (2559). จริยธรรมทนายความในศาลจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 3(2), 26-37.
- Candide Books. (2556). *ขอแสดงความยินดีกับ อรรถพงษ์ ศักดิ์สงวนบุญ นักเขียนหนุ่มเจ้าของเรื่องสั้นยอดเยี่ยมรางวัลกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ ครั้งที่ 3 จากเรื่อง "แมวพม่า" ซึ่งตีพิมพ์ในนิตยสารราหุอมจันทร์ ฉบับที่ 10. เรียกใช้เมื่อ 28 พฤษภาคม 2563 จาก <https://www.facebook.com/CandideBooks/posts/247179035416991/>*
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London Aongman.
- Stein, N. (1982). The definition of a story. *Pragmatics*, 6, 110-117.